

postadres Postbus 26, 3400 AA IJsselstein

bezoekadres
Overtoom 1
3401 BK IJsselstein

Gemeenteraad IJsselstein
Postbus 26
3400 AA IJsselstein

t 14 030
f 030 6884350
e info@ijsselstein.nl

betreft Beantwoording schriftelijke vragen op grond van artikel 35 Pilot Re-integratie Statushouders

uw kenmerk 731019

zaaknummer 733480

datum 28 augustus 2019

uw brief van

blad 1 van 5

behandeld door T. van Bremen

bijlagen 2

Geachte raadsleden,

Op 15 juli 2019 heeft raadslid mevrouw Kooij namens de fractie van de Christen Unie schriftelijke vragen gesteld op grond van artikel 35 van het "Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente IJsselstein 2017". Deze vragen gaan over de Pilot Re-integratie Statushouders (Werk en Studie Statushouders).

Hierbij ontvangt u ons antwoord met een kopie van de schriftelijke vragen van mevrouw Kooij.

-
1. *Kan het college aangeven wat het doelen en de aanpak is van de pilot Re-integratie Statushouders (Pilot Werk en Studie Statushouders; WESS). Welke afspraken zijn er gemaakt over de duur van deze pilot? Op welke wijze vindt evaluatie van de resultaten plaats?*

Zoals u aangeeft is in de vorige raadsperiode door de toenmalige portefeuillehouder een pilot "Werk en Studie Statushouders" (WESS) in gang gezet, gefinancierd vanuit het innovatiebudget sociaal domein. De looptijd van deze pilot was van 01/05/2018 tot en met 31/10/2019.

Als doelstelling van deze pilot is beschreven "het in samenwerking met vluchtelingenwerk begeleiden van statushouders richting werk (betaald of onbetaald) of studie, voornamelijk aansluitend op de ervaringen vanuit hun vroegere vakgebied. En het opbouwen van een eigen netwerk van Nederlanders die hen op hun specifieke vakgebied of interesses verder kunnen helpen".

Monitoring van de voortgang van de pilot vindt plaats door regelmatige rapportages. Op basis van bespreking van de rapportages is een beeld verkregen van de verdiensten van de pilot. De resultaten worden afgemeten aan het aantal statushouders dat is toegeleid naar werk, studie of maatschappelijke participatie. Op basis van onze evaluatie hebben wij 16 juli jl. besloten om de pilot te verlengen tot 01/01/2021, de verwachte ingangsdatum van de nieuwe Wet inburgering (1). Uw raad is hier met de collegebrief voor de commissies van september over geïnformeerd.

-
2. *Hoe wordt deze pilot gefinancierd, is deze onderdeel van het zogenaamde 'experimenteerbudget'?*

De huidige pilot WESS (die loopt tot 31 oktober 2019) wordt bekostigd met de in 2018 hiervoor beschikbaar gestelde middelen vanuit het "innovatiebudget sociaal domein".

¹ Zie de collegebrief voor de commissies van juni; Onderwerpen Commissie Samenleving, H6, Herziening Inburgeringsstelsel, blz. 9 tot 13.

3. *Hoeveel statushouders zijn in beeld als onderdeel van deze pilot. Graag zowel het aantal huishoudens; natuurlijke personen (graag uitgesplitst in schoolgaande kinderen, studerende jongeren, volwassenen tot de AOW-gerechtigde leeftijd en AOW'ers).*

De pilot WESS richt zich in principe op (de gezinnen van) alle statushouders die zich nieuw in IJsselstein vestigen. Direct na huisvesting in IJsselstein wordt een plan opgesteld, met afspraken over doelen en vorm van begeleiding. De (of beide) kostwinner(s) worden begeleid naar werk en/of studie en er wordt gestart met sociale activatie van alle gezinsleden. Waar nodig wordt advies of begeleiding gegeven rondom kinderopvang, taalklassen en/of studie. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de coördinator van de pilot, met een team van vrijwillige werkcoaches.

De begeleiding vanuit de pilot richt zich expliciet op het hele gezin, vanuit de gedachte dat activerende begeleiding van statushouders naar werk of studie in combinatie met begeleiding van het hele gezin bij hun maatschappelijke participatie, leidt tot het meest duurzame toekomstperspectief.

4. *Wat zijn de resultaten van deze Pilot tot dusverre. Hoeveel mensen zijn naar werk en/of studie begeleid? Hoeveel mensen zijn er door deze Pilot uit de bijstand gekomen, waardoor ze deels of in zijn geheel van de inkomsten uit arbeid leven? Graag de resultaten splitsen per jaar dat de betreffende statushouders in IJsselstein zijn komen te wonen.*

De pilot WESS heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het toeleiden van statushouders naar werk of studie. In het samenspel van de pilot met alle andere voorzieningen gericht op maatschappelijke participatie van (de gezinnen van) statushouders in IJsselstein, is het lastig om de resultaten 1 op 1 op het conto van de pilot te schrijven. Wel kan gesteld worden dat de pilot een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de bereikte resultaten. De resultaten zijn hieronder ingedeeld in cohorten, per jaar van huisvesting in IJsselstein ⁽²⁾.

Resultaten Begeleiding Statushouders die in jaar x in IJsselstein zijn komen wonen
(Situatie april 2019)

Aantal statushouders	Uitstroom naar werk, school, sociaal actief					Niet actief
	Studie	Werk of WEP	Bijbaan	School (tot 18 jaar)	Sociaal actief	Niet actief of bezig met inburgering

2015	68	16	13	13	29	5	10
2016	43	13	6	9	11	5	14
2017	67	8	5	4	30	9	19
2018	53	2	3	0	20	8	13

Aantal huishoudens	Uit bijstand	
	aantal	%

2015	18	12	67%
2016	19	6	32%
2017	17	3	18%
2018	16	3	19%

2 Totaal aantal statushouders/ aantal huishoudens: Dit zijn de statushouders/gezinnen die in het betreffende jaar in IJsselstein zijn komen wonen, inclusief nareizigers, pasgeborenen etc. Deze aantallen kunnen afwijken van de aantallen gehuisveste statushouders en huishoudens in dat jaar, en in de tijd verschillen, als gevolg nareizigers, nieuwgeborenen, samenwonen, uit huis gaan, kinderen krijgen etc.

5. *Hoe reageren de betrokken statushouders op deze pilot? Wat vinden zij van deze benadering?*

Uit gesprekken met statushouders die door de pilot begeleid zijn en gesprekken met andere betrokkenen (Vluchtelingenwerk, Ondernemers, Pulse, etc.) blijkt grote tevredenheid over de begeleiding vanuit de pilot en het bereikte resultaat. Met name de persoonlijke maatwerkbenadering en de adequate begeleiding naar passend werk, opleiding en/of andere vormen van maatschappelijke participatie worden erg gewaardeerd.

6. *Is het mogelijk om een soort kosten/baten analyse ('business case') te maken op basis van deze resultaten?*

De pilot WESS heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de uitstroom uit de bijstand, en het toekomstperspectief van de begeleide statushouders. Een snellere uitstroom betekent o.a. minder uitkeringslasten.

Een grove inschatting: de kosten voor een statushouders gezin in de bijstand bedragen ongeveer Euro 19.000, - per jaar. Voor een alleenstaande met kinderen is dit ongeveer Euro 15.000, - per jaar. Deze bedragen zijn exclusief toeslagen, kwijtscheldingen, bijzondere bijstand, kind gebonden budget, etc. Elk jaar dat een statushouder eerder uitstroomt levert dus bij gezinnen een jaarlijkse kostenbesparing op van rond de Euro 19.000, -. Daarnaast draagt meedoen aan de samenleving van kostwinner, partners en kinderen bij aan een hogere levensstandaard in de toekomst. Wat minder problematiek betekent, en daarmee voorkoming van (zorg) kosten.

7. *Wat zijn de resultaten van andere WIL gemeenten (Houten, Lopik, Nieuwegein, Vijfheerenlanden) die niet een vergelijkbare Pilot hebben lopen met dezelfde doelgroep. Graag de resultaten splitsen per jaar dat de betreffende statushouders in Ijsselstein zijn komen te wonen. Is het op één of andere manier mogelijk om te vergelijken met een landelijk gemiddeld resultaat voor deze doelgroep?*

Wat betreft het landelijke resultaat blijkt uit cijfers van het CBS, dat anderhalf jaar na het verkrijgen van een verblijfsvergunning in 2014/2015, gemiddeld 4% van de 18- tot 65-jarige asielzoekers werkt. Een jaar later was dat opgelopen naar 11%.

Het project WESS draait ook in Lopik. Van de statushouders die zich in 2017 in Lopik gevestigd hebben is 17% in 2019 duurzaam uit de bijstand gestroomd, voor de statushouders uit 2016 is dit 0%, voor de statushouders uit 2015 is dit 29%.

De overige Lekstroomgemeenten hebben ieder ook diverse projecten gericht op toeleiding naar werk, studie of maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen. De verschillen tussen opzet, doelen, doelgroepen en aanpak maken vergelijking van resultaten nauwelijks mogelijk of relevant. Om meer inzicht te hebben in de situatie rond statushouders in onze gemeenten, hebben de Lekstroomgemeenten besloten om gezamenlijk, in WIL-verband, mee te doen met de Benchmark Statushouders, van Divosa. Wij zullen u informeren over de resultaten van deze benchmark. Deze resultaten worden in het najaar verwacht.

8. *Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van het aantal statushouders dat de komende drie jaar begeleiding naar werk en/of opleiding zou kunnen gebruiken?*

Alle nieuw gevestigde statushouders en hun gezinnen kunnen de komende jaren begeleiding naar werk, opleiding en maatschappelijke participatie gebruiken. Het aantal te huisvesten statushouders heeft de afgelopen jaren geschommeld tussen de 69 (in 2017) en 52 (in 2018). Er is nog geen schatting te maken van de instroom aan statushouders de komende jaren.

-
9. *Is er overleg geweest met de organisatie Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) over deze Pilot? Welke projecten heeft de WIL met betrekking tot de ondersteuning aan statushouders bij (het vinden van) werk en studie? Welke resultaten zijn daarmee behaald?*

Voor aanvang van de pilot WESS in 2018 is overleg geweest met de WIL over het voorstel. Er is toentertijd besloten tot uitvoering van de pilot, vanuit de constatering dat een relatief beperkt aantal statushouders onderdeel vormt van het bestand van WIL dat in aanmerking komt voor actieve begeleiding naar werk, en de overtuiging dat de pilot kon bijdragen aan een snellere uitstroom uit de bijstand en betere integratie van statushouders.

WIL levert ook ondersteuning aan statushouders, maar is op een bredere doelgroep gericht. WIL is belast met de zorg voor inkomen en toeleiding naar werk van individuele bijstandsgerechtigden. Behalve voor jongeren voert WIL geen apart doelgroepenbeleid. De afgelopen jaren heeft WIL statushouders als reguliere klanten begeleid waarbij wel specifiek op de doelgroep afgestemde instrumenten als maatwerk worden ingezet. Maar cijfers over statushouders worden niet specifiek geregistreerd. Resultaten over uitstroom uit de bijstand zijn tezamen met andere klanten als een geheel opgenomen in de reguliere rapportages van WIL.

-
10. *Kan een vergelijking gemaakt worden tussen de effectiviteit en resultaten van deze Pilot en de aanpak van de WIL?*

De effectiviteit en de resultaten van de pilot WESS en de WIL zijn lastig met elkaar te vergelijken. WIL heeft een ander doel, andere aanpak, andere inzet en andere wettelijke kaders dan de pilot WESS.

De pilot heeft een brede, gezinsgerichte maatwerk aanpak die rekening houdt met de specifieke kenmerken van de doelgroep statushouders. Hiervoor heeft de pilot aanmerkelijk meer (vrijwillige) capaciteit per cliënt beschikbaar dan WIL. Daarnaast is de pilot breder gericht dan toeleiding naar werk en inkomen; ook op maatschappelijke participatie van het hele gezin en succesvolle integratie.

De pilot WESS is niet alleen aanvullend aan de inzet van WIL, maar ook aan het huidige aanbod aan andere maatschappelijke voorzieningen voor statushouders, o.a.:

- Eerste opvang en begeleiding van statushouders door Vluchtelingenwerk is gericht op maatschappelijk participatie, niet expliciet op arbeidsmarktparticipatie, en stopt na 1,5 jaar.
- Pulse en andere maatschappelijke organisaties organiseren activiteiten die statushouders kunnen helpen bij hun integratie in de samenleving, maar deze zijn niet gericht op het vinden van werk.

-
11. *Vindt overleg plaats met de WIL om de Pilot een plek te geven in het beleid dat de WIL heeft ten aanzien van statushouders? Zo ja, wat is de stand van zaken van dit overleg? Zo nee, waarom niet?*

De pilot WESS heeft een plek ontwikkeld in het geheel van voorzieningen gericht op inburgering in IJsselstein. Op uitvoerend niveau heeft de coördinator van de pilot samenwerkingsrelaties met de andere bij inburgering en integratie betrokken partijen. Er vindt continu overleg plaats, o.a. met WIL, om de pilot de meest effectieve plek te geven in de lokale sociale infrastructuur. De coördinator van de pilot neemt deel aan het lokaal werkteam waaraan ook werkcoaches van WIL deelnemen.

Daarnaast is de coördinator betrokken bij het gemeentelijk beleidsoverleg inburgering. Dit is een geregeld overleg tussen de diverse instanties en voorzieningen betrokken bij huisvesting, opvang, begeleiding, inburgering en integratie van statushouders in IJsselstein. In dit overleg worden beleidsmatige voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Belangrijk onderdeel van de nieuwe gemeentelijke regierol, zal zijn te zorgen voor een op lokaal niveau goed werkend samenspel tussen de diverse bij inburgering betrokken partijen, waaronder Vluchtelingenwerk, Pulse, WIL, Taalhuis, Provides, Ondernemers en de pilot WESS.

Naast dit lokale beleidsoverleg vindt regelmatig overleg plaats met de WIL, bilateraal zowel als op regionaal en bovenregionaal (U16) niveau.

12. *Op welke wijze is in de deze aanpak een integrale benadering, in samenwerking met de andere betrokken partijen (WIL, Pulse, Sociaal team, Jeugdteam, Scholen, VVE-voorzieningen, Vluchtelingenwerk etc.) geborgd?*

Zie vraag 11.

13. *Zijn er mogelijkheden om deze Pilot deel uit te laten maken van de lokale experimenteerruimte die de WIL gemeenten hebben afgesproken in het kader van de innovatieagenda?*

Zoals beschreven bij vraag 1 hebben wij op 16 juli jl. besloten tot voorzetting van de pilot tot 01/01/2022, en hiervoor een bijdrage van € 45.540 toegekend. Deze bijdrage wordt gedeeltelijk (€ 10.000) geleverd vanuit het Wmo-innovatiebudget, gedeeltelijk (€ 35.540) vanuit de bijdrage die het rijk ter beschikking heeft gesteld, ter voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering.

Er is gekozen voor inzet van deze rijksbijdrage "Statushouders" omdat de aanpak van de pilot breder gericht is dan werk en meer in de volle breedte de integratie van statushouders beslaat. Dit sluit aan bij de rijksbijdrage, die specifiek bedoeld is voor de Veranderopgave inburgering.

14. *Is het juist dat deze Pilot dit najaar afloopt? Welke afspraken zijn er gemaakt met de initiatiefnemers over een eventueel vervolg? Bent u bereid deze pilot na afloop te continueren of onderdeel te maken van het staande beleid als blijkt dat de resultaten positief zijn?*

Zoals bij vraag 13 beschreven heeft ons college besloten tot voorzetting van de pilot tot 01/01/2021. Dit is de verwachte datum ingang van de nieuwe Wet inburgering. De pilot WESS als zodanig zal onder de nieuwe wet geen vervolg krijgen. Wel zullen succesvolle onderdelen en ervaringen van de pilot worden opgenomen in de vormgeving van onze nieuwe verantwoordelijkheden op het gebied van inburgering.

Met de nieuwe Wet inburgering krijgen gemeenten (weer) een sleutelpositie in de uitvoering van het inburgeringsstelsel. Zoals ook beschreven in de collegebrief ter voorbereiding op de commissiecyclus van juni 2019 ⁽³⁾, werken wij aan de voorbereiding van de uitvoering van die nieuwe Wet Inburgering, en zullen wij u geregeld informeren over de voortgang. Tijdens de thema-avond sociaal domein van 21 november a.s. zullen wij u onze visie op de nieuwe Wet inburgering voorleggen. Daarbij gaan wij graag met u in gesprek over de wijze waarop wij de nieuwe gemeentelijke regierol op inburgering willen invullen, wat onze uitgangspunten, en hoe we deze willen operationaliseren en zorgen dat de uitvoering goed aansluit bij de lokale inrichting van ons sociaal domein.

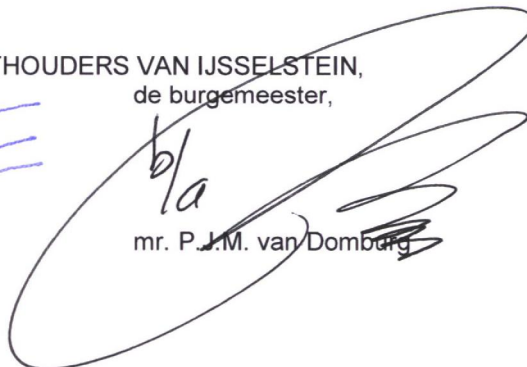
Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IJSSELSTEIN,
de secretaris, de burgemeester,



E.D. Luchtenburg



mr. P.J.M. van Domburg

³ Onderwerpen Commissie Samenleving, H6, Herziening Inburgeringsstelsel, blz. 9 tot 13